

On frazama vraća istinu. Onu koja se pri-mećivala sve dok nije prerasla u frazu, za-gubila se, lipak ostajući u jeziku, problema-tizirajući ga istovremeno (kada je izgubljen smisao jezika kojim operišemo, tada je, ka-žemo, jezik »otudem«; jezik koji se osamo-stalio »za sebe«, »upotrebljavajući« ljude da ga u takvoj otuđenosti održavaju).

Čitajući zbirku *Ja sam mamin mali seksualac* nameće se prisustvo tih frazama (problematizacija), kao i stihovanje istih (poetizacija): duhovitošću izraženo vraćanje značenja frazama preraslim u stih, to jest, dodavanje joj jednog novog značenjskog konpusa, razotkrivajućeg za osnovnu relaciju pesnika prema svetu.

Sklonost da se očigledno učini očiglednim spada u okrilje apsurdna: očigledna očiglednost? Ili: očigledno nije dovoljno očigledno, treba ga načiniti očiglednijim.

Svet u brankoandrićevskom viđenju gomi-la je banalnosti. Gledati ga (takvim očima moguće je, ako se pronađe distanciono sredstvo (dovoljan razlog za poeziju). Svi znamo da se ispod banalnosti nudi čitavo carstvo skrivenog, teško pojavnog, mističnog... i da bi zapućivanje tome carstvu dovelo (kao što uvek dovodi) do značajnih, autentičnih otkrića. No, naš je pesnik od toga odustao. On živi i misli u svakodnevnom. Kao većina. A svakodnevnost je maena banalnosti.

Čak i germanizmi, kojima pridaje u sti-hovima centralni značaj (*Bez alata nema zanata, Kako bi to dobro bilo kada bi moje srce imalo automatski brisač za šoferšajb-nu, Zugenspitzenhalter-test...*), a koje upo-trebljava svakodnevno (ne opažajući ih), po-staju smešni (u ranijem, svakodnevnom kontekstu funkcionalni, smisljeni), do apsurd-a, da bismo za tim shvatili — principom ready-madea — banalnost njihove upotrebe

i postojanja (ne zadovoljavanju stil, samo funkciju). Vraćanje smisla rečima jedno je od posrednih oblika humanizacije (i jezika), makar se to činilo implicitno, bez logi-kalnog dociranja, ukazivanjem na banal-nost kao prepreku ljudskom (kreativnom), nepreskočivu prepreku (treba je razoniti!) »na putu čoveka do sebe sama«.

Iza klasične, koherentne kulture, nastupi-la je ova naša, mozaična, razmišljiva A. Mo-les.¹¹ Opaska retko precizna. Svi mi od jed-nog ognomnog, mikome u celosti vidljivog mozaika, uzimamo fragmente — »kamenči-ćek, kultureme (L. Stros) — stvarajući od njih niz drugih, manjih mozaika, ali bar ne-kom broju ljudi isaglediv. Priča je to o sma-njenju stvaralačkog zahteva i o novoj ulozi fragmenta; data mu je mogućnost da za sinoptičare predstavlja celinu. Time svako, ama baš svako, postaje sinoptičar.

Unutar ovoga kulturološkog sindroma smeštam i jedino nalazim brankoandrićev-sku poeziju. Bez potrebe za sistemom kao čvrstim osloncem mišljenja (ako već ne osloncem u stvarnosti), on ispisuje svoju poeziju ne kao bol, ni radost... ni ni mostal-giju, ideologiju... Njegovo pevanje je ot-krivanje fragmenta bez pitanja o smislu, ili tako mećem visokoumnom. Peva banalnost od koje je sačinjena svakodnevnicca, tek da sklopiti mozaik — bez kojega je mass-kultura nezamisliva.

Postajete tako sinoptičari, zamenivši frag-ment celinom osećate se potpunim: niste se, kroz poeziju, probijali do nečijeg sveta, od-veća vas je, sama, na lice mesta.

7. Postoje pesnici čija poezija ima svoju publiku, nemajući javnost (kao što ima pe-

snika s javnošću, ali bez publike). Jedan je od njih (Branko Andrić. Tražeći javnost, već godinama putuje, nikako da se skrasi. Srećo sam ga poslednji put na polasku za Beč. Nismo spominjali razlog putovanja (uklet je razlog, koliko i cilj). Poželeo sam mu dug, duži, najduži put, dalek, što dalje, naj-dalji, diskretno proverivši posедуje li po-vratnu vaznu kartu, *Alles retour*, Andriću.

A sve to jer: postoje pesnici u proseku (*juste milleau*) i izvan njega. Jedni čine sadržaj statistike (*ars quantitas*), drugi poe-ziju (*ars poetica*).

NAPOMENE:

¹ Branko Andrić, autor zbirke *Ja sam mamin mali seksualac*. Oba izdanja, o autorovom trošku (sam ka-že: »sundrgownde»), bukvalno su razgrbljena. U Zag-rebu, Sarajevu, Beogradu i Nišu misao sam na fotokopirane primerke koji su kolali među omladinama.

² Andrić poslednjih godina nije objavljivao u Jugosla-viji. Piše na nemačkom i objavljuje u Austriji (pr. časopis *Forum*, jedan od najuglednijih, levo orijentisa-nih), gde mu uskoro izlazi nova zbirka.

³ Sören Kierkegaard, *Ponavljanje, Grafos* (prevod M. Tabaković), Beograd 1975.

⁴ *Ponavljanje*, str. 7.

⁵ *Ponavljanje*, str. 26.

⁶ *Ponavljanje*, str. 7.

⁷ U Zagrebu, Sarajevu, Nišu i Beogradu fotokopirani pri-merci kolaju među omladinama. Svuda ogroman interes, ne samo za njegovu poeziju, već i za ličnost. Retki koji su ga slušali kada govori svoju poeziju, opisuju to kao izuzetan i potpuno autentičan doživljaj.

⁸ Johan Huizinga, u *Homo ludensu*, ukazuje na dru-štveno funkcionisanje igara kao skupa dogovorenih pra-vila, dakle vanjskih zakonitosti u igri. Roger Caillois, pak, razrađujući sociologiju igara i uvodeći, čuvenu već, četvorokategorijalnu podelu, propustio je da izgo-vori mnogo toga zanimljivog o igračkom u umetnosti, igri kao medijatoru između umetnika i sveta.

⁹ Dinko Stambak, *Pariska bohema, ZNANJE*, Zagreb 1973.

¹⁰ Puerilistički princip (pokušaj definicije): čovek koji misli iz vremena detinjstva s pogledom na sebe danas.

¹¹ Ako se dobro sećam, pročitao sam ovu misao u Susan Sontagove. Prelistaj i pronađi, ako sumnjaš, knjigu *Stilovi radikalne volje*.

¹² *Bit international*, str. 11—28.

pohlepno ljetu

marijan nakić

LOV

rijeka buja poput zvečarke
u lubanji nosnice besciljno
išmrkavaju srebrnu deltu bola

steže se lanac očiju
vjetar odmotava divlje daljine
u glavi

iza mrtvog zastora lovci
oploduju vrt maternice
rasipajući krvave slike ukolo

gdje gubava usta
tragaju
za šupljim očima lova

RIBARENJE

događaji pletu mreže
od naših vena
zmija i morskih struja

prerezani grkljan škrga i raskomadane ruke
vuku svoje sjene teške sjene
oko oteklog blijeska
oko nabrekle žudnje ribara

ribari u tijelu
umnožavaju ribe smijeha

nasrtljive ose izvlače
iz rječice duše
teške sudbonosne mreže snova

SVITANJE

bojni brodovi se tope
u sjajećoj pustinji mora
strijelci u predahu oblikuju metafore
drijemeža topova lustracije
čovjek-pauk zatočen u središtu paučine
među nama bogovi krišom
pletu i zibaju ovaj pakao
grad u kojem prebivaju duhovi mrtvac
čini cijelo mjesto pustim
a osamljeni putnik
je šakal što zahtjeva poslanicu
njegovi očajnici ukrašeni krvlju
kidaju hrastovu sjenu diktatora što se
pruža preko

puste zemlje
nepredviđeno zagonetno
kuriozno čudovište bljuje
sudbonosna bijela praskozorja za nas

naslućena

dušan kresović

Ipak si negde tu
Istrzana
Zaodenuta tajnom
Tvoja te senka napušta

Traže te zaspali mađioničari
Zeće da te pretvore
U nesnenu reč

Ti nigde ne možeš otići
Sem u vrtove

dve pesme

tatjana cvejin

MODRA PČELA

Razmeštam oblače po postelji
Levo žuto, desno modro
Levim okom hranim se, desnim volim
Rudača u postelji
Prošlih nekih noći znamen
Umotavam se u odblese
Zuta pčela podivlja
Modra u kosu mi se zamrsi

RITUAL

S posla kad vratim se
Pogledam najpre imam li pisma
Piše li mi Majka oluje
»Tuga je u mom sandučetu za poštu«
»Od čekanja se umorilo«
Skinem kaput, surogat mahovine
Dan nekud se daleko dene
Ručak običan: na stolu tri ozarene reči
Jedna gleda me
Ulazi već, kažem, gladna sam

ISPRAVKA

U januarskom broju »Polja« omaškom je objavljena pesma »Suncokret« Đure Pa-pharhaia pod imenom Petra Vukova. Izvinjavamo se autorima i čitaocima.
Redakcija